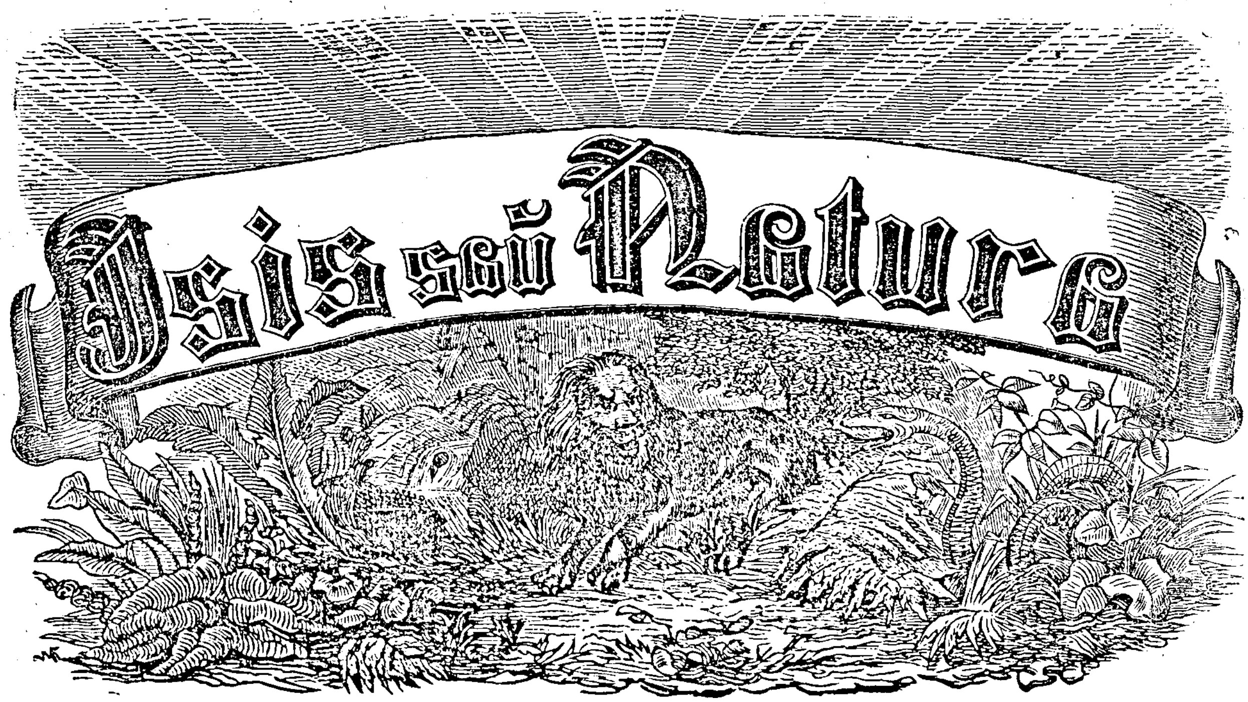

JURNAL

ПЕНТРȢ РЕSПÎNDIРЕА ШТIINЦЕЛОР NАТȢРАЛЕ ШI ESАКТЕ

în toate класеле.

Pediцeatъ

de

Пpofesop Doktop Iȣліȣ Бараш.

№ 48. (Anȣл întiiȣ) Бȣkȣpeшtĭ. Dekemвpie 22. 1856.

Konpindepe: Zaxapȣлȣ шi istopiea лȣĭ natȣpaлъ. — Полiniĭ de aшъ dȣлче. — Лokȣitopiĭ în aepȣ

Zaxapȣлȣ шi istopia лȣĭ.

Aptikoлȣлȣ IV.

Zaxapȣлȣ de apцapȣ. Este ȣnȣ feлȣ de apцapȣ (acer-saccharinum) пpodȣktopȣ de Zaxaapȣ kape kpeшte în Nȣoa-Бpitanie лîngъ цepmȣpiле лakȣpiлopȣ mapĭ de akoлo; în Kanada шi în челе лалte state вечinate, se пpodȣkȣ пе anȣ 27 miлioane fȣnцĭ de zaxapȣ de apцapȣ. În mȣлte лokȣpĭ din ачeste пpoвinцiĭ esistaȣ пъdȣpĭ întpeцĭ de ачestĭ apцapĭ *nȣptъtopĭ de zaxapȣ.* Fieшĭ kape apвopȣ dъ aпpoaпe ȣnȣ fȣntȣ (o лitpъ) de zaxapȣ kpistaлizatȣ пе anȣ. Sîntȣ mȣлцĭ oamenĭ akoлo kape se okȣпȣ kȣ adȣnapea ачestȣĭ zaxapȣ. Ла înчепȣtȣлȣ лȣneĭ лȣĭ Mapiie se dȣkȣ în пъdȣpe ȣnde se afлъ ачestĭ apвopĭ, лȣîndȣ kȣ dînшiĭ nȣmaĭ o oaлъ шi kîteвa вase mapĭ de лemnȣ, ȣnȣ topopȣ шi чева пpoвiantȣ de mînkape. În mizлokȣлȣ пъdȣpeĭ, întp'ȣnȣ лokȣ ȣnde se afлъ îndesaцĭ ачestĭ apвopĭ, fakȣ o koлiвъ, se aшezȣ пentpȣ kîteвa лȣnĭ шi înчепȣ okȣпaцiȣnea лopȣ. Eȣ îngъȣpeskȣ apвopiĭ ачestia ka sъ se skȣpgъ dintp'nшiĭ ie sȣkȣлȣ dȣлче, пе kape adȣnîndȣ'лȣ îлȣ fepве вine пъnъ

ла пȣnktȣлȣ̆ kpistaлizaцiȣniĭ шi апоĭ îлȣ̆ topпȣ̆ în пiшtе форме фъkȣte de къръmidъ ȣnde zaхарȣлȣ̆ se întъреште. Doĭ saȣ̆ tpeĭ лȣкрътopĭ пotȣ̆ kîmtira în kȣpsȣ̆ de doa лȣnĭ, tpeĭ пъпъ ла чinчĭ miĭ фȣnцĭ de zaхарȣ̆.

Este о чipkonstanцъ партikoларъ ла ачеstȣ̆ sȣkȣ̆ kape ese din арцарȣ zaхарiферȣ̆, adikъ, sȣkȣлȣ̆ ачеsta пȣ е dȣлче îndatъ dȣпъ че s'a înгъȣpitȣ̆ арворiĭ, чi este ȣnȣ̆ флȣdȣ̆ лimпede, фъръ пiчĭ о колоаре saȣ̆ гȣstȣ̆ шi tokmaĭ dȣпъ 2, 3 zile înчепе а еши din гавра арворȣлȣĭ sȣкȣлȣ̆ челȣ̆ dȣлче, kape se îndȣлчеште шi se înгроашъ din че în че maĭ mȣлtȣ̆, în kîtȣ̆ dȣпъ kîtва timпȣ̆ kȣрце din арворȣ̆ ȣnȣ̆ sȣkȣ̆ foapte dȣлче шi foapte гросȣ̆. Kîndȣ̆ ферве чinева mȣлtȣ̆ ачеstȣ̆ sȣkȣ̆ în васе de пъmîntȣ̆, atȣnчĭ se формеазъ ȣnȣ̆ фелȣ̆ de zaхарȣ̆ kpistaлizatȣ̆ шi foapte алвȣ̆ întokmaĭ ka zaхарȣлȣ̆ енглезеskȣ̆ (рафinatȣ̆), челȣ̆ maĭ вȣнȣ̆. Însъ Amepikaniĭ преферȣ̆ zaхарȣлȣ̆ oakeшȣ̆, къчĭ аре ȣnȣ̆ гȣstȣ̆ партikȣларȣ̆ foapte плъкȣtȣ̆. În kanada de жосȣ̆, ачеstȣ̆ zaхарȣ̆ oakeшȣ̆ de арцарȣ̆, формеазъ ȣnȣ̆ пȣtpimentȣ̆ попȣларȣ̆ de toate zilele. Toatъ kъtimea zaхарȣлȣĭ de арцарȣ̆ kape se продȣче пе anȣ̆, se ȣркъ пъпъ ла 45 miлioane фȣnцĭ saȣ̆ $^1/_{125}$ парte din sȣma totaлъ a zaхарȣлȣĭ de tpestie, kape se продȣче песte totȣ̆ пъmîntȣлȣ̆. Însъ din че în че ачеstȣ̆ zaхарȣ̆ se продȣче maĭ пȣцinȣ̆, къчĭ din anȣ̆ în anȣ̆ se taie akoлo maĭ mȣлte пъdȣpĭ kompȣse de ачеstĭ арворĭ.

Терminîndȣ̆ ачесте гpȣпе de фелȣpimĭ de sпеце de zaхарȣ̆, тpевȣе sъ pomenimȣ̆ чева шi de zaхарȣлȣ̆ че провine din фелȣpimĭ de чiȣперчĭ; dap ачеstea е maĭ пȣцinȣ̆ dȣлче de kîtȣ̆ sпеца de zaхарȣ̆ maĭ sȣsȣ̆ пȣmitъ, шi пъпъ акȣmȣ̆ п'a форmatȣ̆ ȣnȣ̆ aptikȣлȣ̆ de komepчiȣ̆.

Amȣ̆ esaminatȣ̆ пъпъ акȣmȣ̆ доъ гpȣпе de zaхарȣ̆, adikъ, zaхарȣлȣ̆ din фpȣkte шi stpȣгȣpĭ kȣ toate dепеndinцеле лȣĭ шi zaхарȣлȣ̆ de tpestie акȣmȣ̆ о sъ esaminъmȣ̆ a tpeia гpȣпъ de zaхарȣ̆, kape se destinцe прin ȣрmъtoapeле tpeĭ kapaktepe прinчipaле, adikъ: 1-iȣ̆, kъ ачеastъ гpȣпъ аре о kompoziцiȣne kimikъ difepitъ de a челорȣ̆ доъ dintiiȣ̆; 2-леa, kъ пȣ е аша dȣлче ka челе пречеdente; шi 3-леa kъ пȣ se поате skoate sпiptȣ̆ dintp'însеле прin destiлaцiȣne, ka din челе лалте. — În ачеastъ гpȣпъ sîntȣ̆ копрinse ȣрmъtoapeле sпеце de zaхарȣ̆.

Manna. Sîntȣ̆ доъ sпеце de фрassinȣ̆ (frasinus ornus chi frasinus Rotundifoлia) amîndoъ kpeskȣ̆ în sȣdȣлȣ̆ Itaлieĭ; прin тъеtȣpiле фъkȣte în кожiле ачесторȣ̆ арворĭ în лȣпеле Iȣлie шi Авгȣstȣ̆, ese dintp'înшiĭ ȣnȣ̆ sȣkȣ̆ dȣлче, kape kȣpîndȣ̆ se întъреште аерȣ̆ шi формеазъ матерiea пȣmitъ Manna, kape se întpевȣinцеze în mediчinъ dpeптȣ̆ kъpъцenie. Manna чea вȣнъ е ачеea kape easъ din înkietȣpiле фъkȣte în партеа de sȣsȣ̆ a арворȣлȣĭ шi maĭ kȣ seamъ kîndȣ̆ арворȣлȣ̆ пȣ е пiчĭ преа tîпъpȣ̆, пiчĭ преа вътpîпȣ̆; ачеastъ maпъ este kompȣsъ de гръȣнце алве шi se пȣmеште maпъ алеasъ (Manna electa). Dap în орĭ че maппъ sîntȣ̆ копрinse доъ фелȣpĭ de zaхарȣ̆, ȣпȣлȣ̆ *алвȣ̆ пȣmitȣ̆ mannitȣ̆ шi алtȣлȣ̆* колоратȣ̆.

Manna проаспътъ este ȣnȣ̆ пȣtpimentȣ̆ вȣнȣ̆ шi плъкȣtȣ̆, пе kape în sȣdȣлȣ̆ Itaлieĭ (Calabria) oamenii о intpевȣinцезȣ̆ dpeптȣ̆ mînkape; dap kîndȣ̆ Manna se învekeште, atȣnчĭ прiimеште kȣaлitatea sa пȣpgatiвъ (de kъpeцenie) шi пȣ maĭ поате fi întpевȣinцatъ dpeптȣ̆ mînkape, fiindr kъ adȣче koлikъ. Nȣmaĭ ла Марea-Бритапie intpъ пъ fie-kape anȣ̆ din Siчiлia 11,000 фȣnцĭ de maппъ.

Este о чipkonstanцъ pemapkaвiлъ, kъ manitȣлȣ̆ kape se гъseште în maппъ, se гъseште шi 'n mȣлte плante de mape че kpeskȣ̆ лîпгъ цертȣpiле Франчieĭ, Англieĭ шi але Iрлаndeĭ шi servȣ̆ oamenилорȣ̆ d'akoлo dpeптȣ̆ mînkape: s. e. în плantele Laminaria sacharina, Halidris silqouosa (ofucus visiculosus ш. ч. l.

Afapъ de фpasinȣ maniферȣ̆ din Itaлia, sînt шi mȣлte алtе веџетале kape skotȣ̆ ȣnȣ̆ sȣkȣ̆ dȣлче, че se întъреште шi deвine апоĭ ȣnȣ̆ фелȣ̆ de maппъ: s. e. în Kȣpdistanȣ̆, este ȣnȣ̆ фелȣ̆ de stejapȣ̆ (quercus manifera), kape dъ Manna; asemenea пе mȣнцiĭ Лiванĭ (în Палеstina) este ȣnȣ̆ фелȣ̆ de Moлiftȣ̆ (pinus Cedrus), kape dъ о Maппъ foapte преџȣitъ, че se вinde пъпъ ла doĭ гаlвenĭ, dpamȣ. În

Sipia ачеаstъ Маннъ este întребȣinцатъ дрептȣ ремедiȣ ла оаменiĭ каре пътimeskȣ de пептȣ. În Персiа, Бокхара, Арабiа шi Палеstina креште о плантъ Алагi (Hedysarum Alhagi), каре акопере аколо марĭ întindepĭ de пъmîntȣ шi сервъ дрептȣ нȣtpimentȣ пентрȣ къmiле шi капре. Воiажорiĭ каре bizitezȣ aчеste локȣрĭ, kîndȣ аȣ foame, skȣtȣpȣ ръmȣрiле ачеstei планte шi kade dintp'însеле о пȣлбере албъ dȣлче шi foapte нȣtpitiвъ. Aчеste цepĭ sîntȣ înzestpate de натȣpъ шi kȣ алте нȣtpimente пречioase, каре kpeskȣ de sine пе kîmпȣ fъръ sȣdoapea омȣлȣi, чi нȣmaĭ пентрȣ fepiчipea лȣi.

Аколо, maĭ kȣ seamъ împpeжȣpȣлȣ mȣнтелȣi Sinaĭ, se гъseште шi ȣнȣ арборȣ нȣmitȣ tamapiskȣ, (tamarix manifepa) каре dъ iap о маннъ foapte пpeцȣitъ. Ȣнiĭ пpetindȣ, къ de aчeastъ маннъ (de tamapiskȣ) ворбеште Бiблiа, ȣnde ziчe: къ Dȣmnezeȣ a datȣ Ispaeлiцiлорȣ, ȣmблîndȣ în dшepte stepiле împpeжȣpȣлȣ mȣнтелȣi Sinaĭ, о mанъ каре a нȣtpitȣ nekontenitȣ aчestȣ поnȣлȣ, întimпȣ de патрȣ-zeчĭ de anĭ. Însъ орĭ kȣmȣ, de шi apъtapea Манеi în aчeste peцiȣнĭ este ȣнȣ fenomenȣ natȣpaлȣ, totȣ este ȣнȣ mipakȣлȣ, къчĭ mana aчeasta a къzȣtȣ în toate ziлеле шi în къtimĭ аша de mapĭ în kîtȣ a нȣtȣtȣ нȣtpi ȣнȣ поnȣлȣ de шease sȣte de miĭ de de sȣfлete, патрȣ-zeчĭ de anĭ nekontenitȣ, fъръ sъ аiбъ тpeбȣinцъ de пiine шi de алте вeцetaле нȣtpitiве; în adeвъpȣ, mанъ d'aчeasta kade шi akȣmȣ, însъ în къtimĭ foapte miчĭ шi нȣ în toate ziлеле.

Eatъ че рапорteazъ ȣнȣ воiaцiорȣ modepнȣ despe aчeastъ Маннъ, лîнгъ mȣнтеле Sinaĭ. La Vady Firan, în валеа каре dȣче ла голfȣлȣ de Sȣezȣ пînъ ла mȣнтеле Sinaĭ, воiажорȣлȣ tpeче пintpe пъdȣрĭ de арборĭ tamapiskĭ, каре seamъпȣ mȣлтȣ kȣ рълчiiле noastpe че kpeskȣ лîнгъ апъ.

Din ръmȣрiле aчestорȣ арборĭ, пiкъ niште пiкътȣрĭ каре ноаптеа deвinȣ маннъ; нȣmaĭ dimineaцa поате чineва sъ adȣне manna, de aчeea шi skpiптȣpa sakpъ ziче: къ în toate dimineцеле Ispaiлтenii аȣ mepsȣ d'аȣ adȣnatȣ manna. Кълȣгъpiĭ de ла mъпъstipea че se afлъ пе mȣнтеле Sinaĭ, о fepвȣ о пȣнȣ în kȣtiĭ de tinikia шi о daȣ воiажорiлорȣ dpentȣ sȣвeпipȣ. În aчeasta stape seamъпъ kȣ гȣmi apaбikȣ пpin înfъцiшapea estepioapъ, însъ este mȣлтȣ maĭ dȣлче dekîtȣ aчestȣ гȣmi."

Мȣлцĭ пpetindȣ, къ mana este пpodȣsъ пpin mȣшkъtȣpa ȣнȣi insektȣ (нȣmitȣ Coccus manniparus), каре se цine în чете mapĭ пе арборȣлȣ manei. În Палеstina, оаменiĭ sîntȣ шi akȣmȣ foapte лakomĭ dȣпе mînkapea aчeasta.

Zaxapȣлȣ de лanтe. Тоатъ лȣmea шtie къ лaптеле e dȣлче, însъ нȣ шtie къ kопpinde ȣнȣ feлȣ de zaxapȣ паptikȣлapȣ, каре îĭ dъ aчestȣ гȣstȣ dȣлче. Kîndȣ se faче бpînzъ din лanтe dȣлче, atȣнчĭ pemine zaxapȣлȣ лaптелȣi în zepȣ, apoĭ fepбîndȣ zaxapȣлȣ aчesta пînъ ла пȣnktȣлȣ kpistaлizaцiȣнei, нȣtemȣ sъ skoatemȣ zaxapȣлȣ soлidȣ че se afлъ în лanтe. Aчestȣ zaxapȣ e tape, ape ȣнȣ aspektȣ nisiposȣ, нȣ e пpea dȣлче шi нȣ se disoлвъ (topeште) лesne în апъ. În Елвецiа шi în алте цepĭ ȣnde se faче mȣлтъ бpînzъ, аколо se пpodȣче шi mȣлтȣ zaxapȣ de лanтe, каре deвine ȣнȣ aptikoлȣ de komepчiȣ; dap în цeпepe пpodȣkцiȣнea шi konsȣmцiȣнea zaxapȣлȣi de лanтe este fъръ imпoptanцъ. În pegпȣлȣ вeцetaлȣ, aчestȣ zaxapȣ se гъseште нȣmaĭ în rinda de stejapȣ.

Eatъ toate speцiле de zaxapȣ, каре s'аȣ deskoпepitȣ пънъ akȣmȣ; însъ kîtȣ de diвepse sъ fie ȣнa de алта, tot seamъпъ în aчeea, къ kompoziцiȣнea лорȣ kimikъ este ȣнa шi aчeeaшĭ. Пентрȣ kimistȣ орĭ че feлȣ de zaxapȣ нȣ e алтȣ чева ee kîtȣ апъ kȣ kъpбȣне; fiindȣ-къ zaxapȣлȣ este kompȣsȣ de апъ шi de kъpбȣне keap în пpoпopцiȣнĭ identiче. Eatъ ȣнȣ mipakoлȣ! Kimistȣлȣ deкларъ, къ zaxapȣлȣ нȣ e алтȣ чева dekîtȣ апъ kȣ kъpбȣнĭ, пе kînd toatъ лȣmea ziче къ zaxapȣлȣ ape алте kȣaлitъцĭ difepite de aчeлea але апеi ш'але kъpбȣнȣлȣi шi къ орĭ че omȣ înцeлentȣ нȣ ва îndȣлчi kafeaoa sa kȣ апъ шi kȣ kъpбȣнĭ în лokȣ de zaxapȣ. Чine ape dpentate aiчĭ? Kimistȣлȣ орĭ омȣлȣ de pîndȣ? Peспȣнsȣлȣ este къ amîndoĭ аȣ

dpentate шi kъ natȣpa a fъkȣtȣ aiчĭ ȣnȣ че, kape noĭ oamenіĭ nȣ'лȣ nȣtemȣ konчіpe (kȣnpinde kȣ mintea). Natȣpa a fъkȣtȣ kȣ aчеĭaшĭ елеmenцĭ шi keap în ачелеашĭ nponopцiȣnĭ de kape sîntȣ komnȣse ana шi kъpбȣniĭ, o алtъ sepie de kopnĭ, adikъ: toate sneцеле de zaxapȣ, kape aȣ kȣaлitъцĭ kȣ totȣлȣ diвepse, adekъ: sîntȣ *dȣлчĭ*, kpistaлizate, албе шi aȣ o mȣлцime de алte kȣaлitъцĭ kape nȣ ле ape ana шi kъpбȣniĭ. Ачештĭ kopnĭ kape sîntȣ identiчĭ în panoptȣлȣ komnoziцiȣneĭ kimiче шi kape se deoseбeskȣ kȣ totȣлȣ în panoptȣлȣ kȣaлitъцiлopȣ fiziче, se nȣmeskȣ kopnĭ *izomepĭ*.

Asemenea kopnĭ izomepĭ se afлъ mȣлцĭ în natȣpъ: s. e. zaxapȣ, skpoбeaлъ, гȣmi шi fiбpiĭ de лemne (Cellulosa); de ачеia ne nȣtemȣ esnлika, de че napa nekoantъ nȣ e dȣлче iap kînd se koaче deвine dȣлче, kъчĭ npin npoчесȣлȣ matȣpiцiȣniĭ (koaчepeĭ), din skpoбeaлa kape e kȣnpinsъ în napъ, se faче zaxapȣ. Dap ачееа че faче aiчĭ matȣpiцiȣnea, faчemȣ шi noĭ oamenіĭ npin aptifiчiĭ.

Noĭ amestekъmȣ skpoбeaлa de kaptofĭ saȣ de opzȣ kȣ вitpioлȣ шi вitpioлȣлȣ skimбъ skpoбeaлa în zaxapȣ. Dap sъ nȣ 'шĭ imaцine чinева, kъ вitpioлȣлȣ intpъ în вp'o kombinaцiȣne kȣ skpoбeaлa; niчĭ de kȣm! toatъ лȣkpapea вitpioлȣлȣĭ ape de skonȣ a mizлoчi skimбapea ачеasta nȣmaĭ npin atinцepe.

Kimistiĭ kȣnoskȣ nenȣmepoase peakцiȣnĭ шi лȣkpъpĭ ka ачееа a вitpioлȣлȣĭ, kape skimбъ ȣnȣ kopnȣ întp'ȣnȣ алtȣ шi npodȣkȣ, ka sъ ziчemȣ aшa, o лȣme nȣoъ; npintp'aчeste kȣnoштinцe, Kimia a deвenitȣ akȣmȣ domnitopȣлȣ лȣmeĭ mopaле. Nȣ este niчĭ o pamȣpъ de indȣstpie asȣnpa kъpia Kimia sъ nȣ aiбъ oapekape infлȣinцъ, kъчĭ toцĭ kopniĭ kape sîntȣ oбiektȣ лȣkpъpiлopȣ noastpe, sîntȣ sȣnȣшĭ лeцiлopȣ kimiче; Kimia лȣkpeazъ în toate.

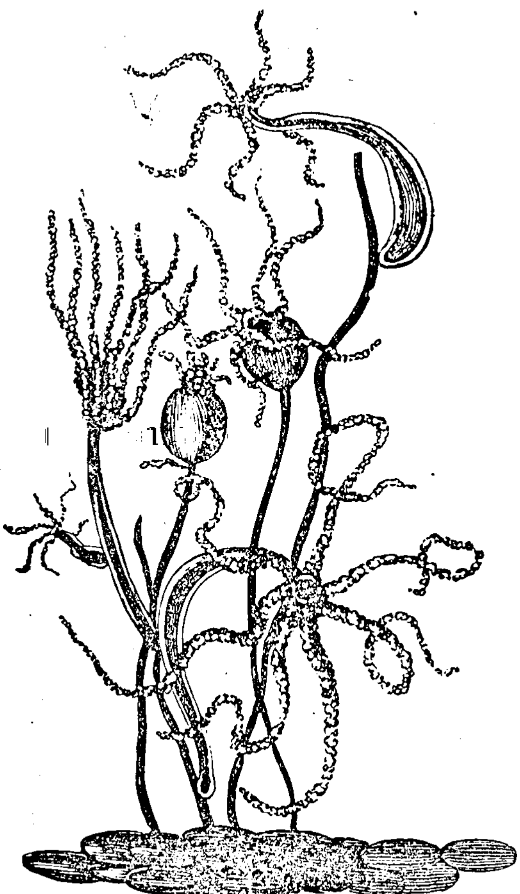
Ачеastъ infлȣinцъ a Kimieĭ asȣnpa indȣstpieĭ noastpe, s'a ȣpmatȣ în totȣ timnȣлȣ; ne totȣ minȣtȣлȣ se ȣpmeazъ în koлiбa цepanȣлȣĭ; dap omȣлȣ ne лȣminatȣ de лȣmina штiinцеĭ, nȣ штie npeцȣi aчeste лȣkpъpĭ în adeвъpata лopȣ вaлoape, nȣ штiȣ sъ ле вapieze ka sъ skoaцъ dintp'înseле алte npodȣkte nȣoe, ne kînd kimistȣлȣ este în stape sъ esnлiче toate aчeste fenomene, sъ ле вapieze, sъ ле komбine ka: sъ npodȣkъ niшte kombinaцiȣnĭ nȣoe.

Eatъ ȣnȣ esemnлȣ. Nainte kȣ kîte-вa miĭ de anĭ, kînd штiinцa kimikъ nȣ esista înkъ, niшte neгȣцetopĭ feniчienĭ pemîindȣ noantea în kîmniiле nisinoase aле Feniчieĭ antiче, aȣ fъkȣtȣ fokȣ ka sъ se înkълzeaskъ, dap din întîmnлape aȣ nȣsȣ în fokȣ o бȣkatъ de sodъ шi aȣ въzȣtȣ kъ nisinȣлȣ s'a skimбatȣ întp'ȣnȣ fлȣid kъpгъtopȣ шi foapte лimnede; anoĭ peчindȣse, matepia fлȣidъ s'a fъkȣtȣ soлidъ, însъ a nъstpatȣ лimneditatea шi tpansnapenцa sa; aчeastъ matepie este stikлa. Neгȣцъtopiĭ feniчienĭ nȣ ш'aȣ imaцinat, kъ în mîneле штiinцеĭ, aчestȣ npodȣktȣ вa npiimi feлȣpimĭ de modifikaцiȣnĭ шi kъ omȣлȣ вa npodȣчe stikлъ de feлȣpimĭ de tpansnapinцe, koлopĭ шi алte kȣaлitъцĭ fiziче, kъ omȣлȣ вa konstpȣi dintp'însa naлatȣpĭ iлȣminate de лȣmina zileĭ; anoĭ kъ, totȣ în mîna штiinцеĭ, aчeastъ matepie вa deвeni medіȣлȣ d'a deskoneri npin teleskonȣ, în înfinitȣлȣ snaцiȣ алȣ ȣniвepsȣлȣĭ, nenȣmъpate лȣmĭ infinite în mъpimea шi în denъptapea лopȣ de ла noĭ, saȣ a ne apъta (npin mikposkonȣ) o лȣme noȣъ kȣ fiinцe kȣ totȣлȣ nȣoĭ, nekpediбiле kape, nentpȣ mikшopimea лopȣ, ne skanъ din вedepea kȣ okiĭ гoĭ. Eatъ че eвenimentȣ mape шi imnoptantȣ a deвenitȣ în mîna штiinцеĭ, modesta deskonepipe a neгȣцetopiлopȣ feniчienĭ, întp'o noante ne ȣnȣ kîmnȣ nisinosȣ din Asia! Eatъ kъ штiinцa seamъnъ kȣ aчea nepsoanъ mitoлoцikъ, kape ne opĭ че a nȣsȣ mîna, a deвenitȣ aȣpȣ în mîna eĭ; dap niчĭ aȣpȣ, чĭ oбiekteле чeле maĭ npeчioase în лȣmea fizikъ шi mopaлъ; keap dintp'o бȣkatъ de stikлъ, ea faчe nentpȣ omȣ, ȣnȣ temnлȣ d'adopape nentpȣ Kpeatopȣлȣ Ȣniвepsȣлȣĭ, apъtîndȣ'ĭ kъte infinite mipakȣле, neвъzȣte nînъ akȣm, ȣmnлȣ snaцiȣлȣ лȣmeĭ. Kîtȣ de mape шi admipaбiлȣ este onȣлȣ Atot-nȣtepnikȣлȣĭ!

Полiпiĭ de апъ dȣлче.

Niште animaле foapte kȣpioase.

Sîntemȣ овiчïnȣiцĭ a прiвi în fie-каре indiвidȣ animaлȣ o fiinцъ ȣnitъ, але кърȣia пърцĭ sîntȣ înхерente (ȣnite) de esistinцa ачестȣĭ indiвidȣ шi întp'adeвърȣ ȣna din пропрieтъцiле чеде maĭ kapaktepistiче пentpȣ вiaцa animaлъ, este ачеastъ koepenцъ (ȣnipe) a fopmeĭ kȣ esistinцa animaлȣлȣĭ. Fie-kape animaлȣ a пpiimitȣ din mîna Natȣpeĭ o fopmъ detepminatъ пe kape noĭ oamenii nȣ пȣtemȣ s'o skimвъmȣ întp'ȣnȣ modȣ apвitpapiȣ. Nimenĭ nȣ поate, пpin kaпpiцiȣ sъ taie o гъinъ în doъ шi sъ zikъ: воiȣ sъ amȣ dȣoъ жȣmътъцi de гъinъ шi sъ fie amîndȣoъ вiĭ, пpekȣm тъiemȣ pamȣpa ȣnȣĭ алtȣ apвopȣ. Niчĭ o fiinцъ animaлъ nȣ пepmite de вie astȣ-feлȣ de disekцiȣne. Întp'adeвъpȣ, sîntȣ ȣneле opгane, nȣ tokmaĭ neчesapiĭ пentpȣ manцinepea вieцeĭ. S. e. ȣnȣ omȣ поate sъ tpъeaskъ fъpъ mîinĭ шi fъpъ пiчioape, kape sîntȣ nȣmaĭ opгane sekȣndape, пe kînd чеде nȣmite noвiле saȣ dominante, sîntȣ kȣ totȣлȣ neчesapiĭ пentpȣ вiaцъ: ȣnȣ omȣ nȣ поate sъ tpъeaskъ mъkapȣ ȣnȣ minȣtȣ fъpъ kaпȣ, fъpъ osȣ spinъpeĭ, fъpъ inima kape вate, saȣ fъpъ плъmînii kape respipъ. Aшa dap în fie kape fiinцъ animaлъ sîntȣ niшte чentpi, ȣnde вieaцa este konчentpatъ шi ȣnde pezidъ пȣtepea eĭ. Kъndȣ se stpikȣ, saȣ лiпseskȣ ачeштĭ чentpi, лiпseште шi se stinцe împpeȣnъ kȣ dînшiĭ toatъ вiaцa.

Hydra saȣ пoлiпȣлȣ de aпъ dȣлчe.

Nȣ Nȣmaĭ лiпsipea a opгaneлopȣ domnitoape, detepminъ înчetapea вieцeĭ, чi шi лiпsipea алtopȣ opгane sekoadape, konstitȣe o пepdepe пepeпapaвiлъ S. E. чine a пepdȣtȣ ȣnȣ okiȣ, îлȣ a пepdȣtȣ пentpȣ totȣ de ȣna, nȣmaĭ kpeште алtȣ în лokȣĭ; kȣĭ s a тъiatȣ o mînъ s'aȣ ȣnȣ пiчiopȣ, pemîne estpoпiatȣ пentpȣ toatъ вiaцa шi nȣ'ĭ maĭ kpeskȣ алteле лa лokȣ.

Toate ачeste чipkonstanцe sîntȣ komȣne nȣ nȣmaĭ omȣлȣĭ, чi tȣtȣлopȣ animaлeлopȣ sȣпepioape. Niчĭ ȣnȣ animaлȣ mamfepȣ, niчĭ o пasepe nȣ поate sъ 'шi maĭ doвîndeaskъ пъpцiле пepdȣte din kopпȣлȣ sъȣ; aпoĭ kȣ kîtȣ animaлȣлȣ e maĭ sȣпepiopȣ în inteлiцinцъ шi пpin ȣpmape maĭ пepfektȣ în konstpȣkцiȣnea kopпȣлȣĭ sъȣ, kȣ atîtȣ ачeastъ лeцe se ȣpmeazъ лa dînsȣлȣ kȣ чea maĭ mape pigȣpozitate.

Iap dakъ ne опopîmȣ în pegnȣлȣ animaлȣ, maĭ жosȣ kъtpe pentiлiĭ шi пeштiĭ, вedemȣ kъ ачeastъ konчentpeцiȣne a вieцeĭ în ȣneле opгane dominante, deвine maĭ deвiлъ шi totȣ d' o datъ kopпȣлȣ animaлȣ kîштiгъ fakȣлtatea d' a pepodȣчe ȣnȣ opгanȣ пepdȣtȣ. S. e. sȣntȣ ȣneле sпeцe de лezapde (шопîpлe) nȣmite Saлamandpe, kape aȣ пpoпpietatea kȣpioasъ kъ, kъndȣ iĭ s'a тъiatȣ koada, kpeште aлta în лokȣ, keapȣ kîndȣ iĭ s'a skosȣ ȣnȣ okiȣ, kpeште aлtȣ лa лokȣ!

Ȣnȣ fenomenȣ aнaлoгȣ, вedemȣ шi лa шepпĭ, kape ne apatъ în чe гpadȣ s'a sлъвitȣ лa ачeste animaлe infepeoape, ideea de konчentpeцiȣnea вieцeĭ; kъчĭ este kȣnoskȣtȣ tȣ-

tълорꙋ къ, kîndꙋ a tъiatꙋ чinева kапꙋлꙋ ꙋнꙋї шеарпе, елꙋ нꙋ moape îndatъ, чї kорпꙋлꙋ лꙋї fъръ kапꙋ, ꙋрmeazъ a se mішka шi a faче felꙋpimї de сълтърї, kеарꙋ мꙋлte ope dꙋпе че a fostꙋ despъpцitꙋ de kапꙋ; пpin ꙋрmape kапꙋлꙋ шарпелꙋї нꙋ e аша de нечесаріꙋ пentpꙋ a manцine віаца kорпꙋлꙋї лꙋї de kîtꙋ kапꙋлꙋ ꙋнꙋї mamiферꙋ, саꙋ пасере, kape морꙋ îndatъ че 'ї s'a tъiatꙋ kапꙋ.

Ачеastъ împrежꙋрare, къ шарпеле se mішкъ îнкъ мꙋлte ope dꙋпе moapte, a fъкꙋtꙋ пе цъpanꙋ съ zікъ, къ шарпеле нꙋ moape віне пънъ ла sfinцitꙋлꙋ soapeлꙋї; fiindkъ s'a întîmплатꙋ съ вazъ, къ шарпеле kꙋї s'a tъiatꙋ kапꙋлꙋ zioa н'а mꙋpitꙋ пънъ seapa, d'ачеа еї 'шї аꙋ imaцinatꙋ, къ soapeле este kaꙋsa ачестеї пemꙋpipe.

Dap în градꙋлꙋ челꙋ maї kꙋpiosꙋ шi челꙋ maї візарꙋ ведеmꙋ independenцa a органелорꙋ kорпорале ла animaлеле inферіоаре нꙋmite поліпії de апе dꙋлче, саꙋ *Hidre*. Алътꙋpate fiгꙋръ презintъ ꙋнꙋ asemenea animaлꙋ de апъ цiindꙋse пе планте. Ачестꙋ animaлꙋ ape ꙋнꙋ kорпꙋ de kape sîntꙋ лiпite niшte fipe саꙋ лаве (певратіле), kape її servꙋ a se лiпi de opї че kорпꙋ, ape în toate лꙋнцimea лꙋї ka niшte ꙋnfлътꙋрї черkꙋларе kape se лiпeskꙋ întokmaї ka bendꙋzeле. Mînkapea лꙋї este апъ stъtꙋtъ плiнъ de materiї веџетале deskomпꙋse, пꙋtpede; kорпꙋлꙋ лꙋї e голꙋ kꙋ totꙋлꙋ, н'аре 'пъꙋntpꙋ, nічї stomakꙋ, nічї intestine (маце) nічї fikatꙋ шi ч. л. t. Нꙋmaї ла o estpemitate a kорпꙋлꙋї съꙋ întpe fipe саꙋ пiвратiлеле sале ape o ꙋвертꙋръ (гаꙋръ) în fopma ꙋнеї пꙋнцї: н'аколо întpъ alimente ле шi totꙋ пе аколо skoate шi eskpemeнтеле sале! Dap чipkonstanцъ чеа maї партiколаръ ла ачестꙋ animaлꙋ, este tenaчitatea віецеї sале, репродꙋчереа estpaopdinаръ a органелорꙋ пердꙋте шi nedependenцa komплektъ ꙋnia de алтꙋ. S. e. a tъiatꙋ чinева ꙋнꙋї поліпꙋ o лавъ, нꙋmaї de kîtꙋ креште алта ла локꙋ; a tъiatꙋ доъ, kpeskꙋ доъ ла локꙋ; ле a tъiatꙋ пе toate, шi toate kpeskꙋ ла локꙋ. Este шi ꙋн лꙋкрꙋ maї kꙋpiosꙋ: a tъiatꙋ поліпꙋлꙋ în доъ жꙋmъtъцї, ла fie kape жꙋmъtate креште чеа лалтъ жꙋmъtate kape лiпseшtе шi din доъ жꙋmъtъцї de поліпꙋ, пeste пꙋцinꙋ se fakꙋ dꙋoї поліпї întpeцї; anoї tъindꙋ чinева dintp' ꙋнꙋ поліпꙋ o лавъ, нꙋ нꙋmaї къ креште поліпꙋлꙋї o алтъ лавъ în локꙋлꙋ челеї пердꙋte, ва înkъ нꙋmaї din ачеа лавъ se faче ꙋнꙋ поліпꙋ întpeгꙋ. Ba se zikꙋ tъindꙋ чinева toate лавеле ꙋнꙋї поліпꙋ din sпецa Hydra, нꙋ нꙋmaї къ її kpeskꙋ toate ла локꙋ, dap din fie kape лавъ tъiatъ se faче ꙋнꙋ поліпꙋ ноꙋ! Черkîndꙋ чinева a întoapче пе dosꙋ ꙋн поліпꙋ, întokmaї kꙋm întoapче o мънꙋшъ de пеле, тръеште шi întopsꙋ! Oape нꙋ este ачеsta ꙋнꙋ animaлꙋ foapte kꙋpiosꙋ? Oape нꙋ не аратъ Natꙋpe npiptp'ачеstea, ꙋнꙋ esemплꙋ de niшte animaле atîtꙋ de simпле шi de inферіоаре, ла kape fie kape органꙋ алꙋ kорпꙋлꙋї лорꙋ тръеште пе seama sa în парте шi нꙋ 'ї пасъ în че stape se афлꙋ toate челе-алте. — Възîndꙋ ачеаstъ партikꙋларitate, не ръmîne îndoiaлъ, dakъ ачеste fiinце тревꙋeskꙋ sokotite de animaле саꙋ de веџетале; късї пе d'o парте еле mішkꙋ органеле лорꙋ întokmaї ka ꙋнꙋ animaлꙋ, eapꙋ пе d'алта ле пꙋtemꙋ tъia în вꙋкъцї шi fie kape вꙋkatъ съ devie ꙋнꙋ animaлꙋ întpeгꙋ, întokmaї ka kîndꙋ tъindꙋ pamꙋriле ꙋнꙋї арворꙋ, se faче dintp'înseле алцї арворї întpeцї!

În алтꙋ локꙋ вomꙋ авеа okaziꙋne a ворві despre алте fiinце провлематiче шi kꙋpioase, despre kape natꙋpaлiştiї нꙋ потꙋ съ хотъраskъ, daka sîntꙋ animaле саꙋ веџетале dap d'o kam datъ amꙋ чitatꙋ aiчї ачеste animaле estpaopdinape, kape аратъ ast-felꙋ de партikꙋларitъцї nekomꙋne ла ꙋнꙋ animaлꙋ. Шi dakъ aktꙋлꙋ віецеї este претꙋtindenea ꙋнꙋ misteрꙋ, aiчї însъ în презенца ꙋnopa fenomene atîtꙋ de візаре шi nekpeрiвiле, este ꙋнꙋ mistъpꙋ în челꙋ maї mape градꙋ.

Локȣitopiĭ în aepȣ.

(Ȣpmape.)

Kîndȣ insekteлe mînkъчioase se înmȣлцeskȣ пeste mъsȣpъ, atȣnчĭ natȣpa tpimite asȣпpa лopȣ niшte чete de пasepĭ insektiвope kape, лe înпȣцineazъ; dap шi tipania aчeлopȣ пasъpĭ îшĭ gъseшte пedeaпsa îngȣpa пasъpiлopȣ ръпitoape, пpekȣm шi aчeste din ȣpmъ iаръшĭ mopȣ de apma вînъtopȣлȣĭ; însъ шi лъkomia пeste mъsȣpъ a oameniлopȣ вînъtopĭ îшĭ gъseskȣ шi eĭ пedeaпsa în niшte воaлe fisiчe, adȣkîndȣ o moapte seчepъtoape. — Întp'adeвъpȣ пasъpiлe insektiвope шi ръпitoape sîntȣ пъzitoapeлe kîmпȣpiлopȣ шi gpъdiniлopȣ noastpe, ka niшte santineлe пȣse de natȣpъ în înълцimea peцiȣniĭ aepȣлȣĭ, de a апъpa kîmпȣpiлe чeлe înfлopite de stpikъчiȣnea insekteлopȣ вopaчe. Dap (лȣkpȣ [illegible]mipaбiлȣ!) mълцimea пpeпeлiцeлopȣ (cailles) de kîmпȣ, îndatъ kȣm вine пpimъвapa, înчeпȣ a se kовopî în kîmпȣpiлe noastpe, ka niшte пъzitopĭ пeчesapĭ fъpъ a fi kemaцĭ de чineвa, de шi gъseskȣ în лъkomia noastpъ o moapte kam sigȣpъ, kȣ toate aчestea în пpimъвapa вiitoape totȣ вinȣ. Însъ instinktȣлȣ kape лe siлeшte a se îndpepta sпpe лъkȣinцa noastpъ, înшtiinцîndȣ-лe de пȣtpeцȣлȣ че аȣ sъ gъseaskъ лa noĭ, aчestȣ instiktȣ nȣ лe înшtiinцeazъ totȣ-de-odatъ шi de moaptea kape лe aшteaптъ п'aiчĭ; fъpъ aчeasta în пpimъвapa вiitoape пpeпeлiцeлe n'ap fi вenitȣ лa noĭ, s'ap fi îndpeptatȣ sпpe aлte peцiȣnĭ a лe пъmîntȣлȣĭ, adȣkîndȣ вътъmape шi desapmonie în natȣpъ. Пpekȣm fie-kape kлimъ îшĭ ape плanteлe eĭ, aшa шi fie-kape kлimъ îшĭ ape пasepiлe eĭ aлe kъpopa fъптȣpĭ sîntȣ пotpiвite kȣ feлȣлȣ de вiaцъ kape sînt destinate a тpъi akoлo шi kȣ foлosȣлȣ kape se aшteaптъ de лa dînseлe. — În toate kлimeлe чeлe kaлde aлe пъmîntȣлȣĭ ȣnde easъ вepmĭ шi mълцime de insekte пpъпъditoape mȣлtȣ maĭ mapĭ de kît лa noĭ, akoлo лokȣeшte шi пleшȣвȣлȣ чeлȣ mape (vautour royal), пasъpea чea maĭ tape шi maĭ iȣte din чeлe maĭ ръпitoape. Aчeste пasъpĭ kape лa noĭ se вȣdȣ foapte papȣ, se пpeȣmблъ în toate ziлeлe пe ȣлiцeлe opaшȣлȣĭ Kaptaцena (în Afpika), fak kȣĭбȣpiлe лopȣ sȣбtȣ akoпepiшeлe kaseлopȣ, kъpъцъ opaшȣлȣ, пap-k'ap fi sepвitopiĭ oameniлopȣ de akoлo. Miĭ de miĭ de лokȣste se aflъ în insȣлeлe Fiлiпine d'aчeea se gъseшte шi akoлo o пasъpe (nȣmitъ de paradis) mînkъtoape de лokȣste sпpe a лe nimiчi. — Kaпȣлȣ de вona sпepanцъ în Afpika este akoпepitȣ kȣ шepпĭ, de aчeea akoлo întp'adinsȣ natȣpa a пȣsȣ o пasъpe (sekretaire) kape se nȣtpeшte nȣmaĭ de шepпĭ. — Bepzeлe (ciconia) че тpъesk лa noĭ, пpekȣm шi în лokȣpiлe вълtoase din Цepmania шi Oлanda, îшĭ aȣ шi konstitȣцiȣnea лopȣ întokmitъ ka sъ se nȣtpeaskъ de tîpîtoapeлe че se aflъ în aчeлe лokȣpĭ; eлe вin întp'aчeste kлime пpimъвapa шi шedȣ пînъ toamna, kînd пъmîntȣлȣ înчeпe a se kȣpъцi de asemenea жiganiĭ. — În mȣлte пъpцĭ a лe kлimeлopȣ tpoпikaлe, se aflъ o пasъpe kape se kiamъ вînъtopȣлȣ de mȣшte (muscicapa, moucherolle), kape пpъпъdeшte mȣлцimea insekteлopȣ че fȣpnikъ п'akoлo; ea goneшte aчeлe insekte пînъ kiap шi пe лa opaжiĭ oameniлop. — În Gȣiana (o цeapъ foapte kaлdъ шi ȣmedъ în Amepika) ȣnde se aflъ mȣлцime de fȣpniчĭ, sînt akoлo шi чeлe maĭ mȣлte feлȣpĭ de пasъpĭ kape se nȣtpeskȣ dintp'înseлe. Kînd se petpaцe Niлȣлȣ în Eцiптȣ, лъsîndȣ deskoпepitȣ ȣnȣ пъmîntȣ ȣmedȣ плinȣ de жiganiĭ вeninate шi пepikȣлoase, atȣnчĭ nȣmaĭ de kîtȣ, пpintp'ȣnȣ instinktȣ, aлepgȣ чete de пeлikanĭ, de kokopĭ шi de stîpчĭ sпpe a лe kъpъцi.

Sîntȣ шi aлte пasъpĭ че aȣ o peлaцiȣne foлositoape mȣлtȣ maĭ kȣpioasъ пentpȣ omȣ. În пъdȣpiлe чeлe neпътpȣцinite aлe Afpiчiĭ este o пasъpe kape se kiamъ kȣkȣлȣ apъtъtopȣ (coucou indicateur). Aчeastъ пasъpe въzîndȣ вp'ȣnȣ omȣ, înчeпe a цiпa tape, sȣpîndȣ пe d'înainte-ĭ, шi astȣfeлȣ îлȣ adȣче лa kîte o stînkъ ȣnde aлбineлe шi-aȣ deпȣsȣ fagȣpiĭ лopȣ, aшteptîndȣ sпpe pekȣnoшtinцъ d'a пpiimi шi ea вp'o вȣkъцikъ dintp'aчeastъ dȣлче mînkape. Akȣm în Asia (пpekȣm s'a ȣpmatȣ în sekȣлeлe tpekȣte шi în Eвpoпa), se întpeвȣinцeazъ ȣn feлȣ de вȣлtȣpȣ (falco saȣ faucon) saȣ шoimȣ (astur) kape mepцe kȣ вînъtopiĭ лa вînatȣ шi kъpopa лe adȣче totȣ чeea че пpinde, întp'ȣnȣ kiпȣ kȣ mȣлtȣ maĭ sigȣpȣ dekîtȣ koпoiĭ.

Stpȣцȣлȣ sepвъ apaпȣлȣĭ în Afpika ka ȣnȣ kaлȣ de kълъpie kȣ kape тpeчe neпътpȣцiniteлe desepte (пȣstiĭ) de nisinȣ ka вîntȣлȣ; dap чeлe maĭ kȣpioase kaлitъцĭ în peлaцiȣne kȣ oameniĭ лe gъsimȣ лa o пasъpe din Amepika nȣmitъ Agami. Aчeastъ пasъpe, sepвъ oameniлopȣ d'akoлo întokmaĭ ka ȣnȣ kîine; ea kȣnoaшte пe amiчiĭ kasiĭ шi'ĭ mîngîe, dap пe stpeinĭ 'ĭ чioknешte шi'ĭ goneшte. Zioa пe kîmпȣ пъstpeazъ tȣpmeлe ka ȣnȣ пъstopȣ шi seapa iap eл лe adȣче dȣпe kîmпȣ a kasъ.

Asemenea kaлitъцĭ de inteлiцinцъ ape шi o aлtъ пasъpe din Kina kape пpinde пeшte. Aчeste пasъpĭ se kовopъ din aepȣ în aпъ, пpindȣ пeшtĭ шi ĭĭ adȣkȣ în sвopȣ stъпîniлopȣ лopȣ, че se aflъ nȣ пpea depapte de akoлo adȣnaцĭ în maĭ mȣлte лȣntpi, adъstîndȣ d'a пpiimi вînatȣлȣ пasъpiлopȣ; шi aчeastъ пasъpe niчĭ odatъ nȣ'шĭ gpeшeшte sepвiчiȣлȣ, чi se dȣче dpeptȣ лa stъпînȣ kȣ totȣ pesȣлtatȣлȣ вînatȣлȣĭ sъȣ. — Toate difepiteлe fopme, instinkteлe, feлȣлȣ тpaiȣлȣĭ шi oвiчeiȣpiлe пasъpiлopȣ sîntȣ пotpiвite kȣ feлȣлȣ miшkъpeĭ пpekȣmȣ шi kȣ kînteчeлe лopȣ.

Desпpe kînteче вedemȣ, kъ пасъpiле kape лоkȣeskȣ în дȣмбpъвĭ аȣ gласȣ ȣшорȣ, ȣȣџipe, дȣлче, fiind în apmonie kȣ мȣpмȣipea фpȣnzелорȣ mішkate de zefipȣ; din kontpa, пасъpiле kape лоkȣeskȣ în пъдȣpiле челе maĭ înaлте пе вîpфȣpiле мȣлџiлорȣ, аȣ nішte gласȣpĭ iȣџĭ, tapĭ ші seлвatiче întokmaĭ ka лоkȣpiле în kape лоkȣeskȣ. În Islanda (în aчeaстъ insȣлъ чea maĭ mezi-nопџiалъ a Еȣpопеĭ) ȣnde în natȣpъ domneшte o лiniшte imnosantъ, пpekȣmȣ în џъpiле de ла nopдȣ', akoло воіаџiopiĭ аȣ gъsitȣ în nопџiле челе лȣnџĭ але epnеĭ, o мȣлџime de чете de лебеde kape se пpeȣмблъ пе kîmпȣpĭ skoџîndȣ nішte kînteче apmonioase semъnîndȣ kȣ мȣpмȣipea ȣnеĭ лipe. Ȣn opdinȣ admipaвiлȣ domneшte întp'aчeste kînteче. Întîiȣ înчепе o лебъдъ kape kîntъ maĭ фpȣmosȣ пе ȣpмъ ȣpmeazъ алта, пе ȣpмъ алтȣ ші d'aчĭ înчепе toatъ чeata a ȣмплеа аеpȣл de kînteчеле лорȣ челе meлodioase ші mișȣnate.

Sînt пасъpĭ kape kîntъ în totȣ kȣpsȣлȣ anȣлȣĭ; алтеле înчетезȣ a kînta дȣпъ че тpече timпȣлȣ amopȣлȣĭ лорȣ; мȣлте din пасъpĭ kape emigpeazъ iapna în џъpiле stpeine, îшĭ пepдȣ în aчeste џъpĭ kaлitatea kînteкȣлȣĭ лорȣ. Пpiвigetoapea (sylvia philomela) aчeastъ пасъpe kape ape ȣnȣ kînteкȣ аша de фpȣmosȣ, nȣ skoate nічĭ ȣnȣ gласȣ kînd воіаџiopiĭ o gъseskȣ în Sipia saȣ în Еџiптȣ, ka kîndȣ apȣ шti kъ este gonitъ din kȣĭвȣлȣ eĭ, neaвîndȣ плъчepe a se вȣkȣpa de kînteкȣ.

Пpekȣm în gласȣpĭ, asemenea ші în mішkъpiле пасъpiлорȣ domeшte o mape вapietate. Ȣnеле мepgȣ înвîptindȣse, алтеле збopȣ ka o павъ пе d'aсȣпpa мъpiĭ în talazȣpĭ; nitȣлічea збoapъ легъnîndȣ-se întp'ȣnȣ kinȣ deosebitȣ; kokopiĭ se плiтблъ în gpȣпе tpiangȣлape, фъkîndȣ nішte esepчiџiĭ în аеpȣ întokmaĭ ka soлдаџiĭ; алтеле збopȣ kȣ o iȣџеалъ foapte mape: пpekȣm пасъpea фpegatъ, despe kape am вopвitȣ în алтъ пapte, saȣ пасъpiле nȣmite neskapĭ (les pecheurs) kape fak zioa nішte плimвъpĭ în mapĭ чете, мepgîndȣ пînъ ла дȣoe sȣte de miле depapte de лоkȣinџa лорȣ ла џъpмȣpiле мъpiлорȣ stpeine ші seapa se întopkȣ în anoĭ. — S'аȣ въzȣtȣ ші nішte nopȣмбеĭ adȣkîndȣ în 48 de ope skpisopĭ de ла Бaвiлon ла Алеп (o kaле de 33 ziле)! Dap kpeштepea пepfekџioneazъ aчeste kȣpioase kaлiтъџĭ kape ле вedemȣ ла пасъpĭ, ші kȣ aчeaстъ kpeштepe, natȣpa a însъpчinatȣ пе пъpinџĭ a ле-o da. Фiломела џine în gȣpъ o insektъ, kiamъ пȣiĭ afapъ din kȣĭвȣ ші аша îĭ înвaџъ a збȣpa. Este o пасъpe în Islanda (svart-fugl, în лimвa engлеzъ) kape tpъeште пе џъpмȣpiле мъpiĭ ші îшĭ фаче kȣĭвȣл аȣпе вîpфȣpiле мȣnџiлорȣ челорȣ maĭ pîпошĭ. Kînd чinii sîntȣ în stape d'a пȣtea збȣpa, мȣma лорȣ пȣ ле ... adȣче пȣtpeџȣлȣ oвiчinȣitȣ, însъ totȣ вine ла din ... în kȣĭвȣ збȣpîndȣ împpeџiȣpȣлȣ лорȣ, фълфъindȣ din apinĭ ka съĭ înвite a o ȣpмa. Аша totȣ ȣpмîndȣ aчeste înчepkъpĭ, ші пȣiĭ съĭ siліџĭ de foame se апpопiъ de мapџinea пpeчiпiџiȣлȣĭ îndoindȣ-se чева ші пе ȣpмъ kȣ kȣpaџiȣ se apȣnkъ în пpeчiпiџiȣ. Însъ apiніле лорȣ sîntȣ înkъ пpea sлaве sпpe a'ĭ пȣtea џinea ші s'apȣ пpъпъdi kъzîndȣ жosȣ, daka în aчestȣ minȣtȣ мȣma лорȣ n'apȣ алеpga întinzîndȣ-se пе dedesȣвтȣлȣ лорȣ, stpigîndȣ ші пе tatълȣ лорȣ ka съ вie sпpe ажȣtopȣ, ші amîndoĭ întindȣ apiніле, însъ лъsîndȣ лоkȣ пȣiлорȣ d'a збȣpa singȣpĭ пеste еле — Аша мepgȣ пînъ ла џepмȣлȣ мъpiĭ ȣnde sîntȣ stpînse toate фaміліiле aчestȣĭ neamȣ kînd ле вȣdȣ, мȣлџime de aчeste пасъpĭ s'adȣnȣ împpeџiȣpȣлȣ aчeсtеĭ nȣoĭ фaміліĭ, iaȣ пȣiĭ, îĭ џinȣ în sȣsȣ, îĭ пpiмблъ, în mizлоkȣлȣ лорȣ фъkîndȣ stpigъpĭ de вȣkȣpie. Astȣ-feлȣ пасъpiле, aчestĭ konіĭ фpȣmoшĭ ші фaвopiџĭ aĭ natȣpеĭ, sîntȣ dotaџĭ de maĭ мȣлте dapȣpĭ admipaвiле!

АNȢNЏIȢ.

Pedakџiȣnea Жȣpnaлȣлȣĭ **Isis**, дъ în kȣnoштinџa D-лорȣ aвonaџĭ, kъ aчestȣ Жȣpnaлȣ вa kontinȣa ші пе anȣлȣ 1857. Пȣвлiкȣлȣ Pomъnȣ дȣпъ тpeчepe d'ȣnȣ anȣ, a aвȣtȣ destȣлъ okaziȣne a жȣdeka dakъ Жȣpnaлȣлȣ **Isis** este fолоsitopȣ, instpȣktiвȣ ші плъkȣtȣ, ші kpede kъ чеĭ maĭ мȣлџĭ аȣ kȣnoskȣtȣ întp'adeвъpȣ kъ aчesta e kȣaлitatea a aчeсtеĭ întpeпpindepĭ лitepape. În anȣлȣ алȣ doiлеа пpomitemȣ kъ Жȣpnaлȣлȣ nostpȣ вa лȣa o desвoлtape maĭ întinsъ, adikъ: fie-kape nȣмъpȣ вa aвea kîte o фpȣmoasъ gpaвȣpъ лitogpafikъ saȣ xsiлоgpafikъ; aptikолеле din fie-kape foae вopȣ konpinde totȣ че este maĭ intepesantȣ, maĭ фpȣmosȣ ші maĭ instpȣktiвȣ în kȣnoштinџa oвiekteлорȣ Natȣpеĭ kape ne împpesoapъ ші kiapȣ în штiinџa пpoпpiеĭ noastpe fiinџe; k'ȣnȣ kȣвîntȣ: Antpoполоџia, Fizika, Mopaла, Diatetika, Пsiколеџia ші Estetika вopȣ fi kadpȣлȣ aчestȣĭ Жȣpnaлȣ. Pedakџiȣnea este вine înkpedinџatъ kъ Domniĭ aвonaџĭ пе вopȣ pъmîne fideлĭ ші'n anȣлȣ вiitopȣ, ші kъ пȣвлiкȣлȣ Pomъnȣ în џепеpe, kape'ĭ плаче a se instpȣi ші a'шĭ înaвȣџi inteлiџenџa kȣ kȣnoштinџe nȣoĭ, se вa iptepesa ші maĭ мȣлтȣ în anȣлȣ вiitopȣ de a sȣsџine aчeastъ întpeпpindepe naџioнaлъ, пpogpesiвъ ші neintepesantъ.

Пpeџȣлȣ aвonamentȣлȣĭ пе anȣ пentpȣ ȣnȣ esemџлapȣ, вa fi tofȣ doĭ gaлвenĭ плъtiџĭ înainte, iap пentpȣ пpofesopiĭ skoaлелорȣ пpimape ші stȣdenџiĭ Колеџiȣлȣĭ, пpeџȣлȣ жȣмъtate. Kȣ aчeasta вoimȣ a apъta maĭ мȣлтȣ dopinџa pъsпîndipea штiinџеĭ în tinepime.

Aвonamentȣлȣ în Kaпitaлъ se фаче ла Pedakџiȣnea жȣpnaлȣлȣĭ лîngъ Бъpъџie ȣлiџa Snopȣ, kasa Snopȣ; iapȣ n'în distpikte ла Domniĭ Sekpetapĭ aĭ Administpaџiiлорȣ, saȣ ла Domniĭ Пpofesopĭ kapiĭ вopȣ вine-voi a tpimite ла вiȣpoлȣ жȣpnaлȣлȣĭ nȣmеле aвonaџiлорȣ împpeȣnъ kȣ пpeџȣлȣ aвȣnamentȣлȣĭ.

Domniĭ aвonaџĭ kape se aфлъ пеste фpontiepеле џъpiĭ, вopȣ вine-voi a tpimite пpin noште, afapъ дъ пpeџȣлȣ aвonamentȣлȣĭ, înkъ 3 sfanџiхĭ, плata tpansпoptȣлȣĭ пе anȣ.